

Skipulagfulltrúi Kópavogsbæjar (fyrir holu 3)
Karlotta Helgadóttir
Digranesvegi 1
200 Kópavogi

30.04.2024

Efni: Umsókn um framkvæmdaleyfi vegna borunar þriggja rannsóknarhola til grunnvatnsmælinga á Bláfjallasvæðinu.

Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu sækja hér með um framkvæmdaleyfi til borunar á þremur nýjum rannsóknarholum til grunnvatnsmælinga á Bláfjallasvæðinu í samræmi við 13. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 og 4. gr. reglugerðar nr. 772/2012, um framkvæmdaleyfi.

Fyrirhugaðar borholur eru vöktunarholur, sem er ætlað að styrkja grunnvatnslíkna Vatnaskila með áherslu á Bláfjallasvæðið í tengslum við áform um framkvæmdir á skíðasvæðinu. Íslenskar Orkurannsóknir (ÍSÖR) komu með tillögur að staðsetningu holanna, að beiðni framkvæmdaraðila.

Eftirfarandi upplýsingum er ætlað að uppfylla kröfur um gögn og upplýsingar sem fylgja skulu umsókn um framkvæmdaleyfi sbr. 7. gr. reglugerðar um framkvæmdaleyfi.

Upplýsingar um umsækjanda

Nafn: Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu
Kennitala: 681077-0819
Heimilisfang: Hamraborg 9
200 Kópavogi

Afstöðumynd, hnitsett í mælikvarða 1:2.000-1:500 eða í öðrum læsilegum mælikvarða

Meðfylgjandi er mynd sem sýnir holurnar þrjár sem er fyrirhugað að bora. Hóla 3 er í landi Kópavogs og hóla 2 í landi Hafnarfjarðar. Holan, sem kennd er við „Heiðina há“ er í landi Ölfuss (sjá meðfylgjandi mynd).

Eftirfarandi eru hnit fyrirhugaðra hola:

Borhola	X	Y	Landhæð	Áætluð grunnvatns-hæð (m y.s.)	Athugasemdir
Hóla 2	368898	388343	~500	~185	Uppgefið hnit á miðju svæðinu, endanleg staðsetning borholu er innan 100 m radíus frá uppgefnu hniti.
Hóla 3	367301	392326	~280	~135	Uppgefið hnit á miðju svæðinu, endanleg staðsetning borholu er innan 20 m radíus frá uppgefnu hniti.
Heiðin há	370076	387152	~580	~180	Uppgefið hnit á miðju svæðinu, endanleg staðsetning borholu er innan 20 m radíus frá uppgefnu hniti.

Aðkoma að holunum verður sem hér segir (sjá á meðfylgjandi mynd):

- Hola 2** Núverandi slóði verður lagfærður með því að bera efni ofan í hann. Heildarlengd aðkomuslóða er ~1.900 m, þar af eru 800 m af slóðanum samnýttir til aðkomu að holunni „Heiðin há“. Aðkomuslóðinn liggur innan tveggja sveitarfélaga, Kópavogs og Hafnarfjarðar.
- Hola 3** Ekki er þörf á að gera aðkomuslóða að þessari holu. Notaður verður Bláfjalla-vegur nr. 417 sem hefur verið lokaður fyrir almennri umferð.
- „Heiðin há“** Núverandi slóði verður lagfærður með því að bera efni ofan í hann. Heildarlengd aðkomuslóða er ~2.050 m, þar af eru 800 m af slóðanum samnýttir til aðkomu að holu 2. Aðkomuslóðinn liggur innan þriggja sveitarfélaga, Kópavogs, Hafnarfjarðar og Ölfuss.

Holur 3 og "Heiðin há" eru innan fjarsvæðis vatnsverndar en hola 2 utan vatnsverndar. Þá liggja aðkomuslóðar að mestu innan fjarsvæðis vatnsverndar. Einungis sá hluti slóðar sem liggur að holu 2, sem er innan Hafnarfjarðar, er utan vatnsverndarsvæðis.

Hönnunarforsendur

Sjá minnisblað Vatnaskila (MB-19.16), dags. 26. júní 2019 (viðauki 1).

Lýsing á framkvæmd og hvernig hún fellur að gildandi skipulagsáætlunum og staðháttum

Gert er ráð fyrir að loftbora holurnar og fóðra þær jafnóðum og borað er. Mikið hrun hefur verið í holum á þessu svæði. Hugsanlega má sleppa fóðringu neðst í dýpri holum en að öðrum kosti þarf að gata fóðringar neðstu u.þ.b. 50 m þannig að tenging við grunnvatnsborð sé tryggð. Aðgengi þarf að laga að flestum borholustæðum, ýmist með ofaniburði í núverandi slóða eða með lagningu nýrra slóða.

Ákvörðun Skipulagsstofnunar um matsskyldu

Þann 26. apríl 2019 komst Skipulagsstofnun að þeirri niðurstöðu að fyrirhuguð framkvæmd í Bláfjöllum, þ.e. mótun skíðabrekka, uppsetning skíðalyfta, gerð skíðagöngusvæðis og snjóframleiðsla á skíðasvæðinu, væri ekki háð mati á umhverfisáhrifum (viðauki 2).

Þann 31. maí 2019 kærðu Orkuveita Reykjavíkur-vatns og fráveita sf. og Hafnarfjarðarbær (kærendur) ákvörðun Skipulagsstofnunar um að fyrirhugaðar framkvæmdir við skíðasvæðið í Bláfjöllum skuli ekki háðar mati á umhverfisáhrifum (viðauki 3). Meginástæða kærunnar var sú aðgerðaáætlun sem sett var upp, en samkvæmt henni var áformað að hefja framkvæmdir sem gætu valdið hvað mestri hættu á mengun vatnsbóla áður en grunnvatnsrannsóknir sem og mótvægisáðgerðir hefjast. Töldu kærendur ekki ásættanlegt að taka ákvörðun um frekari uppbyggingu á Bláfjallasvæðinu fyrr en traustari vísindalegur grunnur lægi fyrir, en það þurfi að gera með borun borhola á svæðinu.

Þann 9. desember 2019 var framangreind kæra dregin til baka (viðauki 4). Ástæðan var sú að komist var að samkomulagi um ýmsar mótvægisáðgerðir til að minnka hættu á mengun vatnsbóla höfuðborgarsvæðisins. Hluti þeirra aðgerða sem samkomulagið tekur til er að bora umræddar rannsóknarholur.

Upplýsingar um önnur leyfi

Starfsleyfi

Í umsögn Heilbrigðiseftirlits Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis (nú Heilbrigðiseftirlit Hafnarfjarðar, Garðabæjar og Kópavogs) við tilkynningu Skíðasvæða Höfuðborgarsvæðisins um

fyrirhugaðar framkvæmdir á skíðasvæðinu í Bláfjöllum, kemur fram að sækja þurfi um starfsleyfi fyrir stökum verkþáttum framkvæmdarinnar áður en framkvæmdaleyfi er veitt. Í samræmi við það verður sótt um starfsleyfi fyrir borun hola 2 og 3 til Heilbrigðiseftirlits Hafnarfjarðar, Garðabæjar og Kópavogs og til Heilbrigðiseftirlits Suðurlands fyrir borun holunnar á Heiðinni há.

Leyfi Umhverfisstofnunar

Bláfjallafólkvangur var fyrst friðlýstur árið 1973. Um fólkvanginn gilda ákveðnar umgengnisreglur, þar á meðal um að „*allt jarðrask er bannað innan svæðisins nema leyfi Umhverfisstofnunar komi til*“. Þar sem fyrirhugaðar framkvæmdir eru innan Bláfjallafólkvangsins, verður sótt um leyfi fyrir þeim til Umhverfisstofnunar, í samræmi við framangreindar umgengnisreglur.

Fylgigögn umsóknar:

1. Verkfræðistofan Vatnaskil. Minnisblað, MB-19.16. Reykjavík, 26. júní 2019.
2. Skipulagsstofnun. Bláfjöll – Skíðasvæði í Kópavogi. Ákvörðun um matsskyldu. Reykjavík, 26. apríl 2019.
3. Kæra vegna ákvörðunar Skipulagsstofnunar um matsskyldu framkvæmda við skíðasvæðið í Bláfjöllum. Reykjavík, 31. maí 2019.
4. Afturköllun kæru vegna matsskyldu Bláfjallavegar. Reykjavík 9. desember 2019.
5. Staðsetning borhola og lega aðkomuslóða, yfirlitsmynd. Mars 2024.

F.h. Samtaka sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu,
Haukur Einarsson

Til: Hrafnkels Á. Proppé, SSH

Frá: Sveini Óla Pálmarssyni, Hilmarí Má Einarssyni, Eric M. Myer og Ágústi Guðmundssyni

Efni: Tillögur að nýjum rannsóknarborholum við Bláfjöll til staðfestingar vatnaskila á svæðinu

Inngangur

Vísað er til fundar Vatnaskila með samráðshópi SSH um vatnsvernd og vatnsnýtingu á höfuðborgarsvæðinu þann 13. júní sl. Efni fundarins var yfirferð á skýrslu ÍSOR (ÍSOR, 2019) vegna rýni á grunnvatnslíkani Vatnaskila á höfuðborgarsvæðinu (Vatnaskil, 2018). Í skýrslu ÍSOR voru jafnframt lagðar fram tillögur um frekari grunnvatnsrannsóknir á höfuðborgarsvæðinu m.a. frekari kortlagningu grunnvatnsauðlindarinnar á Bláfjallasvæðinu til staðfestingar á legu grunnvatnsskila.

Á fundinum komu fram ábendingar Vatnaskila um kosti þess að leita leiða við að fá nýjar rannsóknarholur í nágrenni Þríhnúagígs og vestan Bláfjalla, og að ástæða væri til að beita reiknilíkaninu til stuðnings ákvörðunum um staðsetningu nýrra hola. Var tekin sú ákvörðun að Vatnaskil myndu vinna ítarlegri tillögur á þessum grunni með það að meginmarkmiði að staðfesta grunnvatnsskil á svæðinu. Lagt er upp með að holurnar verði boraðar haustið 2019 eða að vori 2020. Lítið hefur verið um síritun grunnvatnshæðar í gegnum tíðina á svæðinu og engar holur eru til staðar í dag við eða sunnan skíða-svæðis þar sem síritun grunnvatnshæðar fer fram. Með fjölgun rannsóknarhola á svæðinu og síritun grunnvatnshæðar í þeim ásamt fyrirbyggjandi holum sem hæfar eru til mælinga má draga töluvert úr óvissu á legu grunnvatnsskila og þannig auka skilning á grunnvatnskerfi svæðisins.

Við mat Vatnaskila á vænlegum staðsetningum nýrra rannsóknarhola voru til grundvallar lagðar forsendur um síritun í núverandi sem og fyrirhuguðum holum á svæðinu. Þannig er gert ráð fyrir að grunnvatnshæð verði sírituð í núverandi neysluvatnsholu BF-03, fyrirhuguðum vinnsluholum vegna snjóframleiðslu á svæðinu ásamt því að gert er ráð fyrir því að tillaga ÍSOR að rannsóknarholu á Heiðinni háu verði að veruleika (boruð vorið 2020). Samræmist þetta umræðu á fyrrgreindum fundi og því uppleggi sem kom frá SSH í kjölfar fundar.

Lagt var mat á mögulegt aðgengi að holum með því að rýna loftmyndir á svæðinu og mögulegir slóðar kortlagðir að hluta. Staðfesta þarf þetta aðgengi í aðdraganda borana.

Við greiningu á staðsetningu nýrra rannsóknarhola var grunnvatnslíkan Vatnaskila nýtt við mat á breytileika í grunnvatnsskilum svæðisins. Breytileiki í legu grunnvatnsskila er metinn með því að skoða aðrennslissvæði megingrunnvatnsstrauma svæðisins yfir 45 ára tímabil. Útmörk sérhvers grunnvatnsstraums yfir það tímabil geta náð yfir útmörk aðliggjandi grunnvatnsstrauma og þar sem slík hegðun kemur fram má vænta breytileika í legu grunnvatnsskila. Hafa ber þó í huga að grunnvatnslíkan Vatnaskila byggir á takmörkuðum upplýsingum um grunnvatnshæð á Bláfjallasvæðinu og því eru niðurstöður í greiningu grunnvatnsskila og grunnvatnshæð bundnar töluverðri óvissu. Líklegt er að sú mynd sem dregin er upp af legu þeirra muni taka breytingum með þeim rannsóknum sem lagt er til í þessu minnisblaði. Jafnframt ber að hafa í huga að ekki er verið að greina aðrennslissvæði vatnsbóla, jafnvel með hugsanlegri aukinni framtíðarvinnslu, líkt og horft var m.a. til við heildarendurskoðun vatnsverndar.

Frumgreining á vatnaskilum og aðgengi

Á mynd 1 er dreginn fram reiknaður breytileiki í grunnvatnsskilum megingrunnvatnsstrauma á Bláfjalla- og Þríhnúkasvæðinu yfir 45 ára tímabil. Töluverður breytileiki er á svæðinu sér í lagi milli Selvogs- og Straumsvíkurstraums þar sem útmörk grunnvatnsskila skarast á allt að 2 km svæði.

Niðurstöður reikninganna benda til þess að núverandi neysluvatnshola, BF-03, sé staðsett nálægt grunnvatnsskilum milli Selvogs- og Straumsvíkurstraums. Staðsetning BF-03 er því heppileg gagnvart staðfestingu grunnvatnsskila á svæðinu og mun síritun grunnvatnsborðs í holunni vera mikilvæg gagnvart staðfestingu þeirra. Gert er ráð fyrir að slíkri síritun verði komið á. Jafnframt væri ákjósanlegt að sírita rennsli úr holunni (dælinguna) samhliða síritun grunnvatnsborðs þ.a. nýta mætti alltaf þá vatnsborðshæð sem mæld er.

Núverandi skíðasvæði í Bláfjöllum er staðsett sunnan reiknaðra grunnvatnsskila, en í deiliskipulags-tillögu Landslags arkitekta er gert ráð fyrir borplani vegna fyrirhugaðrar vinnsluholu til snjóframleiðslu við hlið bílastæða Bláfjallaskála (Landslag, 2018). Er sú hola merkt inn sem „Snjóframleiðsla“ á mynd 1. Gert er ráð fyrir að sú vinnsluhola verði boruð haustið 2019 og að grunnvatnsborð í henni verði síritað. Vatnaskil leggur til að rennsli úr holunni verði síritað samhliða síritun grunnvatnsborðs þar sem mæling á rennsli myndi veita mikilvægar upplýsingar inn í grunnvatnslíkanið og tryggja nýtingu allra vatnsborðsgagna. Á mynd 1 er einnig dregin fram staðsetning ætlaðrar vinnsluholu til snjóframleiðslu skv. skýrslu ÍSOR (ÍSOR, 2019) en þar kemur fram að um ónákvæm hnit sé að ræða og er hér gert ráð fyrir að fyrirhuguð vinnsluhola vegna snjóframleiðslu verði staðsett í námunda við það sem fram kemur í tillögu Landslags.

Í skýrslu ÍSOR er lögð til ný rannsóknarhola á Heiðinni háu sunnan Bláfjalla til síritunar á grunnvatnsborði. Sú hola myndi vera eina holan á Heiðinni háu og myndi því nýtast vel við að staðfesta grunnvatnshæð og að einhverju marki grunnvatnshalla frá Bláfjöllum til suðurs í átt að Selvogi.

Við mat á staðsetningum nýrra rannsóknaðra hola í Bláfjöllum og við Þríhnúka þarf að horfa til aðkomu að svæðinu þannig að koma megir bortækjum að svæðinu þ.a. sem minnst rask verði af. Því var rýnt í loftmyndir til að leggja mat á hvar slóðar liggja um svæðið og þeir kortlagðir að hluta (mynd 1). Á svæðinu er rekið afþreyingarfyrirtækið *Ofan í eldfjallið* (e. *Inside the volcano*) en göngustígur liggur frá bílastæðum við skíðasvæðið í Bláfjöllum að Þríhnúkagíg. Þrjár rannsóknaholur vegna mannvirkja voru boraðar 2008 við göngustíginn að Þríhnúkagíg en borur var ekið á svæðið að vetri til. Holurnar eru einungis 42-57 m djúpar og ná ekki niður að grunnvatnsborði. Hægt er að lesa úr loftmyndum að frá Strompum, 1,5 km suður af skíðasvæði í Bláfjöllum, liggja stígur í vestur. Ennfremur má sjá af loftmyndum að slóði liggur frá Bláfjallavegi milli hola GS-01 og GS-02 í suð-suðvestur að hvilft milli Grindaskarða og Syðstubbolla. Ekki er eins ljóst hvort slóði haldi þar áfram til austurs en það er þó möguleiki, þetta þarf að rannsaka frekar þar sem að á þessu svæði væri mikill ávinningur af rannsóknarborholum.

Tillögur að staðsetningu nýrra rannsóknaðra hola

Vatnaskil leggja fram eftirfarandi tillögur að þremur nýjum rannsóknarholum og er þeim forgangsraðað eftir mikilvægi gagnvart ákvörðun á staðsetningu grunnvatnsskila og þær númeraðar í forgangs röð 1-3. Staðsetningar eru merkar inn á mynd 1 sem *Tillögur Vatnaskila* og hnitin gefin upp í töflu 1.

Rannsóknarhola #1: Mikilvægt er að koma fyrir holu þar sem ætla má að færsla grunnvatnsskila sé sem mest svo greina megir sem best færslu þeirra. Núverandi grunnvatnslíkan sýnir mikinn breytileika grunnvatnsskila á svæðinu frá holu BF-03 og vestur að Þríhnúkagíg. Ennfremur er töluverður vatnsborðshalli á svæðinu samkvæmt líkaninu. Hóla á milli skíðasvæðis í Bláfjöllum og Þríhnúkagígs fær því fyrsta forgang í tillögu Vatnaskila (merkt númer 1 á mynd 1). Gert er ráð fyrir að bor verði keyrður um stíg sem liggur frá skíðasvæði að Þríhnúkagíg. Fýsileika þess þarf eðli málsins samkvæmt að staðfesta en mögulega er hægt að horfa til reynslu við boranir á mannvirkjaholum á Þríhnúkasvæðinu.

Rannsóknarhola #2: Engin hola er til staðar sunnan reiknaðra grunnvatnsskila fyrir utan fyrirhugaða vinnsluholu fyrir snjóframleiðslu. Því er mikilvægt er að koma fyrir annarri rannsóknarholu sunnan

grunnvatnsskila til síritunar grunnvatnsborðs, og er lagt til að koma fyrir holu suðvestur af fyrirhugaðri snjóframleiðsluholu (merkt númer 2 á mynd 1) í svipaðri ætlaðri vatnsborðshæð og fyrir holu númer 1. Þessi hola teygir sig ennfremur eins langt í vestur og slóði virðist gefa færi á aðgengi samkvæmt loftmynd, og er líkleg til að lækka verulega þá óvissu sem ríkir á svæðinu um hæð grunnvatnsborðs. Aðgengi til borunar eftir þessum slóða þarf að staðfesta.

Rannsóknarhola #3: Lagt er til að þriðja holan verði staðsett norðan grunnvatnsskila milli holu BF-02 og GS-01 (merkt númer 3 á mynd 1). Þótt sú staðsetning hafi minna vægi gagnvart staðfestingu grunnvatnsskila gefur hún aftur á móti mikilvægar upplýsingar um grunnvatnshalla svæðisins og þar með stefnu og hraða grunnvatnsstreymis frá skíðasvæðinu og Þríhnúkagíg að vatnsbólum höfuðborgarsvæðisins.

Svæði hugsanlegrar holu: Á svæðinu sem merkt er á mynd 1 sem *Svæði hugsanlegrar holu* er ekki vel greinanleg aðkoma að svæðinu samkvæmt loftmyndum, þótt það sé ekki útilokað og þarfnast nánari skoðunar, sbr. að framan. Mögulega eru því mun minni líkur á að hægt sé að bora rannsóknarholu á því svæði. Vatnaskil leggja til að nánari skoðun fari fram á aðkomu að svæðinu þar sem ávinningur af holu þar er verulega mikill til staðfestingar grunnvatnsskila og til mats á legu meginstrauma svæðisins sem og aðrennsli til vatnsbóla. Svæðinu er skipt upp í fyrsta og annan forgang þar sem meiri ávinningur er af því að fá sírtað vatnsborð á svæði innan fyrsta forgangs. Ef svo færi að aðgengi væri mögulegt og gerlegt að bora á svæðinu fengi þessi hola forgang umfram framangreinda rannsóknarholu númer 3.

Tafla 1. Tillaga að staðsetningu nýrra rannsóknarhola.

Borhola	X	Y	Landhæð (m y.s.)	Reiknuð grunnvatnshæð (m y.s.)
Rannsóknarhola #1	368908	390379	490	180
Rannsóknarhola #2	368897	388346	490	185
Rannsóknarhola #3	367304	392317	280	135
Hugsanleg hola			420-500	135-165

Heimildir

Vatnaskil, 2018. "Höfuðborgarsvæði. Árleg endurskoðun rennislíkans. Framgangur endurskoðunar 2018". Unnið fyrir Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu. Skýrsla nr. 18.11.

Landslag, 2018. "Bláfjöll – Skíðasvæði í Kópavogi. Deiliskipulag – Tillaga. Greinargerð, umhverfisskýrsla og skilmálar". Unnið fyrir Kópavogsbæ og Skíðasvæðin.

ÍSOR, 2019. "Vatnsvernd á höfuðborgarsvæði og í Bláfjöllum. Rýni á grunnvatnslíkan og tillögur um grunnvatnsrannsóknir". Unnið fyrir Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu (SSH). Skýrsla ÍSOR-19027.

Tillögur að nýjum rannóknarholum
við Bláföll til staðfestingar
vatnaskila á svæðinu

Skýringar:

- Reiknuð grunnvatnshæð á tilteknum tíma
 - Núverandi sirtað vatnsborð
 - Mannvirkiðaholur
 - Fyrirhugað snjóframleiðsluhola skv. ÍSOR
 - Fyrirhugað sirtað vatnsborð
 - Tillögur Vatnaskila

Svæði hugsanlegrar holu

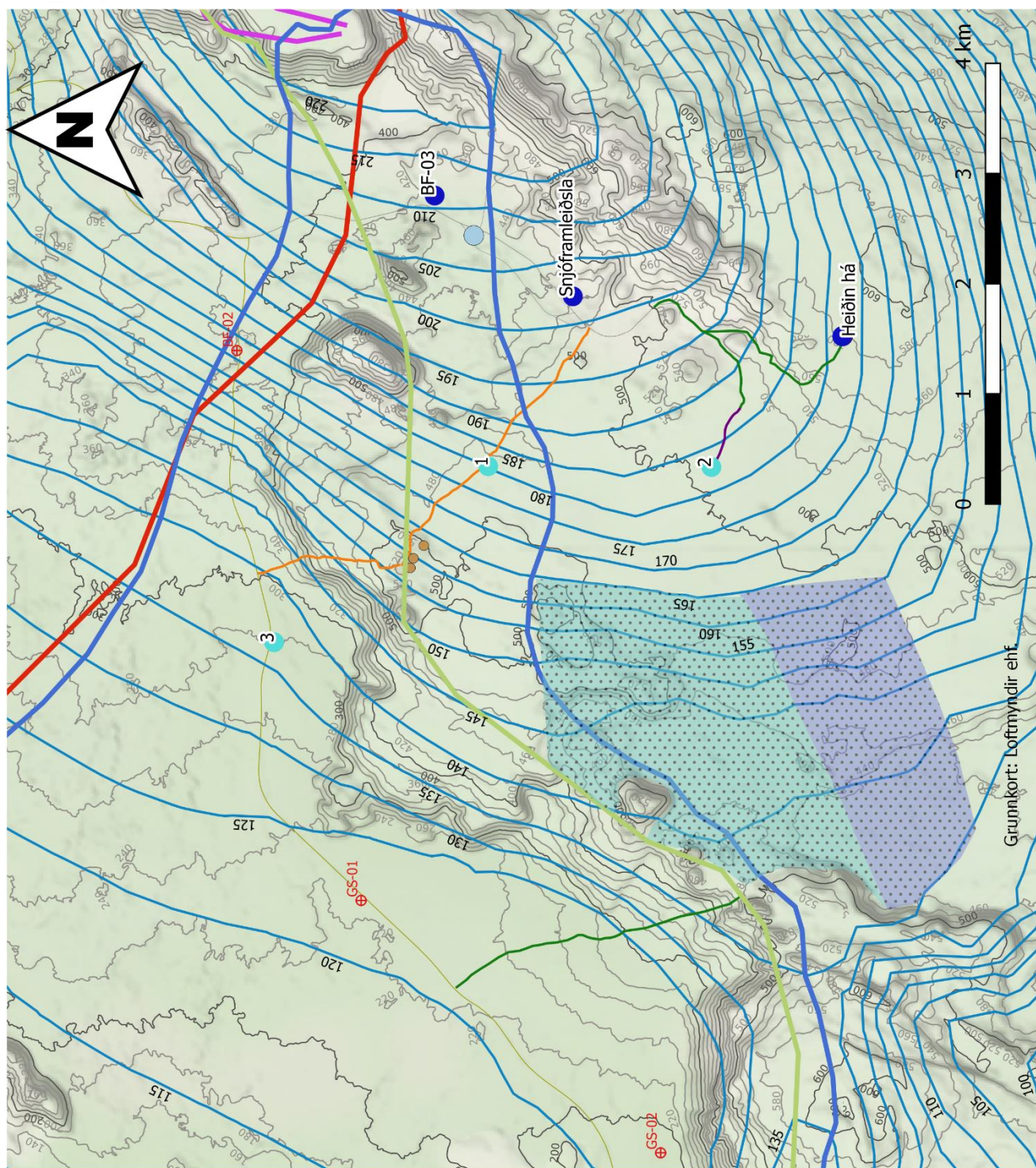
 - Fyrsti forgangur
 - Annar forgangur

Mögulegar aðkomuleiðir

 - Göngustígur
 - Slóði
 - Farvegur

Grunnvatnsskil

 - Selvogsstraumur
 - Þingvallastraumur
 - Ellidáárstraumur
 - Straumsvíkurstraumur

Mynd 1. Tillögur Vatnaskila að nýjum rannsóknarholum í nágrenni Bláfjalla og Þríhnúka.

Bláfjöll - Skíðasvæði í Kópavogi

Ákvörðun um matsskyldu

1 INNGANGUR

Þann 24. september 2018 barst Skipulagsstofnun tilkynning frá Skíðasvæðum Höfuðborgarsvæðisins um fyrirhugaðar framkvæmdir á skíðasvæðinu í Bláfjöllum, í Kópavogsbæ, samkvæmt 6. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum, sbr. liði 12.01 og 13.02 í 1. viðauka laganna.

Skipulagsstofnun leitaði umsagna Kópavogsbæjar, Garðabæjar, Hafnarfjarðarbæjar, Kjósarhrepps, Mosfellsbæjar, Reykjavíkurborgar, Seltjarnarnesbæjar, Ferðamálstofu, Framkvæmdastjórnar um vatnsvernd Höfuðborgarsvæðisins, Heilbrigðiseftirlits Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis, Heilbrigðiseftirlits Kjósarhrepps, Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur, Minjastofnunar Íslands, Umhverfisstofnunar, Veðurstofu Íslands og Vinnueftirlitsins.

2 GÖGN LÖGÐ FRAM

Tilkynning til Skipulagsstofnunar: Bláfjöll – Skíðasvæði í Kópavogi. Fyrirspurn um matsskyldu. Landslag ehf. september 2018.

Umsagnir um tilkynninguna bárust frá:

- Kópavogsbæ með bréfi dags. 25. október 2018.
- Garðabæ með bréfi dags. 12. október 2018.
- Hafnarfjarðarbæ með bréfi dags. 31. október og 11. desember 2018.
- Mosfellsbæ með bréfi dags. 1. nóvember 2018.
- Reykjavíkurborg með bréfi dags. 30. október 2018.
- Seltjarnarnesbæ með tölvubréfi dags. 30. nóvember 2018.
- Framkvæmdastjórn um vatnsvernd Höfuðborgarsvæðisins með bréfi dags. 24. október 2018.
- Heilbrigðiseftirliti Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis með bréfi dags. 30. október 2018.
- Heilbrigðiseftirliti Kjósarhrepps með bréfi dags. 24. október 2018.
- Heilbrigðiseftirliti Reykjavíkur með bréfi dags. 29. október og 20. desember 2018.
- Minjastofnun Íslands með bréfi dags. 15. október 2018.
- Umhverfisstofnun með bréfi dags. 30. október 2018.
- Veðurstofu Íslands með bréfi dags. 17. október 2018.
- Vinnueftirlitinu með bréfi dags. 15. október 2018.

Umsagnir frá Kjósarhreppi og Ferðamálstofu bárust ekki.

Upplýsingar og svör bárust frá framkvæmdaraðila með bréfi dags. 3. desember 2018. Í framhaldi af fundi með hagsmunaaðilum 18. desember 2018 ákvað framkvæmdaraðili að taka saman enn frekari gögn um framkvæmdina og uppfæra upplýsingar og viðbrögð við umsögnum frá 3. desember 2018 og bárust þau Skipulagsstofnun þann 12. febrúar 2019 með beiðni um að leitað væri til umsagnaraðila á ný með ósk um frekari umsögn.

Gögnin frá 12. febrúar 2019 voru eftirfarandi:

- Uppfærð viðbrögð framkvæmdaraðila við umsögnum.
- Mat á umfangi endurbóta á Bláfjallavegi og Bláfjallaleið, unnin af VSÓ fyrir Vegagerðina (VSÓ Ráðgjöf, 2018).
- Aðgerðaráætlun Vegagerðarinnar um mótvægisáðgerðir vegna Bláfjallavegar og Bláfjallaleiðar, dags. 8. febrúar 2019.

Framkvæmdaraðili hefur jafnframt bætt við upplýsingum úr skýrslum um áhættumat fyrir vatnsvernd á svæðinu og rannsóknum sem hafa verið unnar á undanförunum árum. Þessi gögn taka mið af mögulegri framtíðarnýtingu á skíðasvæðinu og við Þríhnúka. Í eftirfarandi rannsóknum er fjallað um áhættumat umfangsmeiri framkvæmda en koma fram í matsskyldufyrirspurn, s.s. uppbyggingu við Þríhnúka:

- Kópavogsbær (2018). Áhættumat vegna starfsemi á skíðasvæði í Bláfjöllum og fyrirhugaðrar starfsemi við Þríhnúkagíg gagnvart vatnsvernd og grunnvatnsmálum. Greinargerð starfshóps Kópavogsbæjar.
- Mannvit (2017). Uppbygging aðstöðu við Þríhnúkagíg og Bláfjöll. Áhættumat gagnvart vatnsvernd.
- Vatnaskil (2017). Þríhnúkagígur og skíðasvæðið í Bláfjöllum. Dreifingarreikningar vegna áhættumats uppbyggingar og starfsemi. Unnið fyrir Kópavogsbæ.
- Vatnaskil (2015). Vatnsvernd á höfuðborgarsvæðinu. Greinargerð um heildarendurskoðun. Unnið fyrir Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu.
- Skipulagsstofnun (2012). Aðgengi að Þríhnúkagíg, Kópavogi. Aðkomuvegur, aðstaða til skoðunar og þjónustubygging. Álit Skipulagsstofnunar um mat á umhverfisáhrifum.
- ÍSOR (2012). Mengunarhætta vegna óhappa á akvegum til Bláfjalla. Unnið fyrir Þríhnúka.

Frekari umsagnir bárust frá:

- Kópavogsbæ með bréfi dags. 27. febrúar 2019.
- Garðabæ með bréfi dags. 28. febrúar 2019.
- Hafnarfjarðarbæ með bréfi dags. 4. mars 2019.
- Mosfellsbæ með tölvupósti dags. 12. mars 2019.
- Reykjavíkurborg með bréfi dags. 7. mars 2019.
- Seltjarnarnesbæ með tölvubréfi dags. 12. mars 2019.
- Framkvæmdastjórn um vatnsvernd Höfuðborgarsvæðisins með bréfi dags. 6. mars 2019.
- Heilbrigðiseftirliti Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis með bréfi dags. 6. mars 2019.
- Heilbrigðiseftirliti Kjósarhrepps með tölvubréfi dags. 6. mars 2019.
- Heilbrigðiseftirliti Reykjavíkur með bréfi dags. 7. mars 2019.
- Minjastofnun Íslands með bréfi dags. 5. mars 2019.
- Umhverfisstofnun með bréfi dags. 22. febrúar 2019.
- Veðurstofu Íslands með bréfi dags. 1. mars 2019.
- Vinnueftirlitinu með bréfi dags. 1. mars 2019.

Umsagnir frá Kjósarhreppi og Ferðamálstofu bárust ekki.

Frekari upplýsingar bárust frá framkvæmdaraðila með bréfi dags. 15. mars 2019.

3 FYRIRHUGUÐ FRAMKVÆMD

Í framlögðum gögnum framkvæmdaraðila kemur fram að ráðast eigi í framkvæmdir við uppbyggingu á skíðasvæði í Bláfjöllum sem felur í sér skíðabrekkur, skíðalyftur, skíðagöngusvæði og snjóframleiðslu. Fram kemur að gert sé ráð fyrir að setja upp 480 m langa diskalyftu við brettasvæðið og lyftuhús að hámarki 10 m² á einni hæð við neðri endastöð lyftunnar. Árin 2019-2020 sé gert ráð fyrir að reisa nýja Drottningu, 900 m langa stólalyftu með 10 m háum möstrum, ásamt tilheyrandi mannvirkjum við endastöðvar og geymslu fyrir stóla, alls rúmlega 300 m² að stærð. Í kjölfarið sé gert ráð fyrir að taka niður núverandi stólalyftu. Árin 2021-2022 sé gert ráð fyrir að reisa nýjan Gosa, 400 m langa stólalyftu með 10 m háum möstrum ásamt tilheyrandi mannvirkjum við endastöðvar og geymslu fyrir stóla, rúmlega 300 m² að stærð. Í kjölfarið sé gert ráð fyrir að taka niður núverandi lyftu.

Fram kemur að auki sé gert ráð fyrir að beygjulyfta í Eldborgargili verði tekin niður og í stað hennar komi tvær diskalyftur þar sem önnur þjóni Eldborgargili en hin nýtist sem tengilyfta yfir í Kóngsgil. Reist verði ný diskalyfta fyrir byrjendur við hlið samskonar lyftu við Bláfjallaskála og Borgarlyfta verði lengd um allt að 70 metra. Þá sé gert ráð fyrir að snúa byrjendalyftu (diskalyftu) í Sólskinsbrekku og staðsetja aðra samskonar lyftu við hlið hennar.

Fram kemur að gert sé ráð fyrir að samhliða því að skíðalyftur verði reistar innan svæðisins verði skíðabrekkur og svæði umhverfis lyftur mótaðar eftir þörfum með vinnuvélum. Núverandi skíðabrekkur og þar með röskuð svæði séu um 53 ha. Gert sé ráð fyrir að raska 15 ha til viðbótar fram til 2024.

Fram kemur að leggja eigi nýja tvöfalda, 10 m breiða skíðagönguleið í um 2 km langan hring, frá aðstöðuhúsi fyrir skíðagöngufólk. Um 500 m af brautinni muni liggja yfir jaðar Strompahrauns en nánari staðsetning verði útfærð með tilliti til hraunsins. Á hrauninu verði brautin látin falla sem best að landslaginu og landið undir brautina jafnað með aðfluttu. Gert er ráð fyrir að skíðagönguleiðin verði raflýst í samráði við Umhverfisstofnun.

Fram kemur að gert sé ráð fyrir að setja upp snjóframleiðslukerfi í tveimur áföngum fyrst á Heimatorfu og síðar við Suðurgil. Í fyrri áfanga sé gert ráð fyrir um 5.300 m² borplani norðan við vélaskemmuna og að boraðar verði tvær um 300 metra djúpar holur. Þar verði reist allt að 60 m² dæluhús og vatni dælt í 6.000 m² miðlunarlón. Lagnir fyrir vatn verði lagðar um þriggja km vegalengd neðanjarðar, og stútar verði á lögnum sem á verða settar snjóbyssur. Seinni áfangi er fyrirhugaður árið 2027.

4 UMHVERFISÁHRIF

Umfang mats

Í gögnum framkvæmdaraðila koma fram upplýsingar um fyrirhugaðar framkvæmdir á árunum 2019-2024 og nær framlögð fyrirspurn um matsskyldu til þeirra samanber kafla 3 hér á undan. Ekki sé talið raunhæft að óska eftir ákvörðun um matsskyldu þeirra framkvæmda sem séu áætlaðar lengra fram í tímann, en það verði gert þegar nær dragi þeim framkvæmdum.

Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur bendir á að fyrirspurnin nái aðeins til framkvæmda sem áætlaðar séu á árunum 2019-2024 og ítrekar eftirlitið það sem áður hafi komið fram í umsögnum embættisins um að horfa verði heildstætt á framkvæmdir á svæðinu m.t.t. vatnsverndar í samræmi við ákvæði samþykktar nr. 555/2015.

Reykjavíkurborg tekur undir athugasemdir sem birtast í umsögn Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur um að horfa þurfi heildstætt á framkvæmdir á svæðinu m.t.t. vatnsverndar í samræmi við ákvæði samþykktar nr. 55/2015, um mikilvægi frekari rannsókna um grunnvatnsskil og strauma á svæðinu

og að mótvægisáðgerðir vegna mengunarhættu séu skilgreindar og tryggðar áður en farið er í miklar viðbótarframkvæmdir á svæðinu.

Í svörum framkvæmdaraðila er vísað til greinargerðar starfshóps Kópavogs sem vann áhættumat um vatnsvernd og grunnvatnsmál vegna starfsemi á skíðasvæðinu í Bláfjöllum og fyrirhugaðrar starfsemi við Þríhnúkagíg. Í mati á umhverfisáhrifum framkvæmda við Þríhnúkagíg hafi samlegðaráhrif með skíðasvæðinu í Bláfjöllum verið til umfjöllunar, sbr. álit Skipulagsstofnunar frá árinu 2012. Þar hafi verið sett fram tvö skilyrði, annars vegar um hönnun aðkomuvegar sem tekið verði tillit til og hins vegar um að lokið verði við heildarendurskoðun vatnsverndar sem nú sé lokið.

Þá sé litið til skýrslu Íslenskra orkurannsókna (ÍSÖR) um mengunarhættu vegna óhappa sem unnin var vegna Þríhnúkagíga, útreikninga Vatnaskila á mögulegri mengunardreifingu sem hafi verið uppfærðir vegna endurskoðunar á vatnsverndarsvæðum höfuðborgarsvæðisins og til endurskoðunar vatnalíkans Vatnaskila og dreifireikninga vegna áhættumats uppbyggingar og starfsemi í Bláfjöllum. Öll ofangreind gögn taki til margþættrar nýtingar á skíðasvæðinu og nágrenni þess og því liggi fyrir ítarleg gögn sem fjalla heildstætt um mögulegar framkvæmdir.

Í framlagðri tilkynningu er fjallað um framkvæmdir sem fyrirhugaðar séu á árunum 2019-2024. Þær felist m.a. í snjóframleiðslukerfi, bílastæði, skíðagöngubraut og nýjum skíðalyftum. Ráðast eigi í síðari áfanga framkvæmda á árunum 2025-2030. Verði sá áfangi útfærður nánar með tilliti til fenginnar reynslu og niðurstaða vöktunar.

Vatnsvernd/Grunnvatn

Fram kemur að ástand fráveitu hafi verið metið árið 2008 og úrbætur gerðar í samræmi við það og sé önnur úttekt áætluð fyrir árið 2020. Stækkun og uppfærsla á fráveitukerfinu verði gerð í samráði við heilbrigðiseftirlit og tryggt að fráveita anni því viðbótarmagni sem gera megir ráð fyrir. Stærri fráveitukerfi muni auka líkur á því að leki eða óhöpp verði og því þurfi að vanda til við framkvæmdir og viðhald.

Fram kemur að snjór verði framleiddur með snjóbyssum sem blási/dreifi vatni út í loftið þar sem það frjósi og verði að snjó en engin íblöndunarefni verði notuð við snjóframleiðslu. Með tilkomu snjóframleiðslu megir gera ráð fyrir að opnunardögum fjölgi og líklegt sé að heildaraðsókn aukist yfir árið en reiknað sé með að gestir á skíðasvæðinu verði um 60.000 að meðaltali á ári sem sé um 50% aukning miðað við núverandi aðstæður. Þar með aukist umferð og líkur á slysum en óvíst sé hvort að heildarfjöldi gesta yfir staka daga verði meiri. Með fleiri opnunardögum geti aðsóknin einnig dreifst og orðið jafnari, með færri álagstímum í umferð sem minnki líkur á slysum. Fram kemur að í greinargerð starfshóps Kópavogs sé fjallað um sviðsmyndir fyrir Þríhnúkagíg og skíðasvæðið sem geri ráð fyrir mismikilli umferð. Fram komi að ef tryggt sé að mengunarvarnir við aðkomu og á bílastæðum skíðasvæðisins verði með sem bestum hætti, sé vandséð að aukin aðsókn að svæðinu vegna tilkomu snjóframleiðslu breyti miklu hvað varðar líkur á mengun grunnvatns.

Fram kemur að úrbætur á Bláfjallavegi geti stórlega dregið úr slysatíðni og þar með mögulegum olíuleikum. Brýnt sé að breikka veginn, minnka fláa, setja vegrífur í kanta, setja vegrið og aðskilja akstursstefnur á ákveðnum köflum auk þess að tryggja viðunandi færð vegarins yfir vetrartímann sbr. áform Vegagerðarinnar sem lýst er á bls. 7 hér að aftan.

Hafnarfjarðarbær vísar til samþykktar um vatnsvernd vatnsbóla Höfuðborgarsvæðisins um að öll landnot á fjarsvæði verði að falla að forsendum vatnsverndar. Óvissa sé um legu grunnvatnsskila og rétt sé að bora holur til þess að fá betri vitneskju um þau og betri forsendur til þess að meta áhættu vegna fyrirhugaðra framkvæmda sem skuli háðar mati á umhverfisáhrifum og gerð ítarleg skil á mótvægisáðgerðum og vöktun vegna vatnsverndar.

Reykjavíkurborg bendir á að brýn þörf sé á frekari rannsóknum á grunnvatnskerfinu til að greina betur eðli, umfang og staðsetningu mótvægisáðgerðanna t.d. þeirra sem varði vegaúrbætur. Miðað við tilgreind framkvæmdaáform, skort á mikilvægum upplýsingum um grunnvatnskerfið og töluvert

umfang nauðsynlegra mótvægisáðgerða þá megi rökstyðja að mat á umhverfisáhrifum sé æskilegt. Mikilvægi vatnsverndar fyrir höfuðborgarsvæðið vegi afar þungt og gæta þurfi fyllstu varúðar.

Framkvæmdastjórn um vatnsvernd höfuðborgarsvæðisins telur að þörf sé á mati á umhverfisáhrifum vegna staðsetningar svæðisins inni á viðkvæmu fjarsvæði vatnsverndar höfuðborgarsvæðisins og þeirrar hættu sem skapast geti ef mengunaróhöpp verði vegna umferðar inn á svæðið eða við framkvæmdir.

Heilbrigðiseftirlit Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis bendir á að áformuð uppbygging sé innan vatnssöfnunarsvæðis vatnsveitna á höfuðborgarsvæðinu. Viðkvæmni svæðisins krefjist agaðra vinnubragða og mótvægisáðgerða sem skipti máli jafnt innan svæðisins sem utan svo tvöföldun á nýtingu svæðisins muni geta átt sér stað á farsælan hátt. Í ljósi þess sé nauðsynlegt að boðaðar framkvæmdir á skíðasvæðinu fari í mat á umhverfisáhrifum.

Heilbrigðisnefnd hafi sýnt því velvilja þegar Skíðasvæðin hafi viljað fara í einhverjar úrbætur sem hægt sé að segja með sanngirni að geti styrkt rekstur þeirra, rýmist undir ákvæði samþykktar um verndarsvæði vatnsbóla nr. 555/2015 eða forvera hennar og sem ekki ógni um leið öryggi vatnsverndar. Þær framkvæmdahugmyndir sem settar séu nú fram lýsi áformum um verulega umfangsmikla uppbyggingu á skíðasvæðinu í Bláfjöllum.

Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur bendir á að framkvæma þurfi frekari rannsóknir á svæðinu, m.a. hvað varði legu grunnvatnsskila, en lengi hafi legið fyrir að rannsóknir og þekkingu skorti á grunnvatnsstraumum á Bláfjallasvæðinu. Ekki sé ásættanlegt að taka ákvörðun um frekari uppbyggingu á Bláfjallasvæðinu fyrr en traustari vísindalegur grunnur liggi fyrir. Heilbrigðiseftirlitið vísar til samþykktar um verndarsvæði vatnsbóla um að óheimilt sé að veita leyfi fyrir nýjum framkvæmdum og rekstri innan vatnsverndarsvæðisins í Bláfjallafólkvangi fyrr en fullnægjandi mótvægisáðgerðir hafi verið lagðar fram til að lágmarka mengunarhættu vegna umferðar. Enn fremur er vísað í tilkynningu um niðurstöður starfshóps Kópavogsbæjar um að mótvægisáðgerðir eigi m.a. að fela í gerð aðgerðaráætlunar um úrbætur vegsamgangna á Bláfjallavegi og Bláfjallaleið til þess að draga úr líkum á slysum og þar með mengunarhættu. Tekið er undir umsögn Framkvæmdastjórnar um vatnsverndarsvæði höfuðborgarsvæðisins dags. 10. október sl. og umsögn Heilbrigðiseftirlits Kjósarsvæðis dags. 24. október sl. og talið að boðaðar framkvæmdir eigi miðað við fyrirliggjandi gögn að gangast undir mat á umhverfisáhrifum.

Heilbrigðiseftirlit Kjósarsvæðis tekur einnig undir umsögn framkvæmdastjórnar um vatnsverndarsvæði höfuðborgarsvæðisins og telur að boðaðar framkvæmdir eigi að fara í mat á umhverfisáhrifum vegna stærðar og umfangs framkvæmda og sammögnunaráhrifa með öðrum framkvæmdum. Skoða þurfi mengunarhættu með tilliti áhrifa á neysluvatn höfuðborgarbúa.

Umhverfisstofnun bendir á að stofnunin telji að vatnsverndarsvæðum höfuðborgarsvæðisins muni frekar stafa ógn af rekstri skíðasvæðisins en af mannvirkjagerð á svæðinu. Vísað er til samþykktar um verndarsvæði vatnsbóla á höfuðborgarsvæðinu þar sem fram komi að á fjarsvæði sé aðalákoma fyrir grunnvatnsstrauma sem liggi að núverandi og framtíðarvatnsbólum og að öll landnot verði að falla að forsendum vatnsverndar.

Vísað er til áhættumats fyrir vatnsvernd vegna uppbyggingar aðstöðu við Þríhnúkagíg og í Bláfjöllum. Þar komi m.a. fram að þörf sé á mótvægisáðgerðum m.a. lagfæringu á hættulegustu köflum aðkomuvega til þess að draga úr líkum á mengunarslysum. Einnig sé bent á að bílastæði við skíðasvæðið í Bláfjöllum séu á vatnaskilum sem þýði að mengun á svæðinu færi ekki endilega í vatnsból höfuðborgarsvæðisins. Umhverfisstofnun telji að ganga þurfi úr skugga um þetta og grípa til áðgerða ef þurfa þyki, s.s. að leggja bundið slitlag á bílastæðið og koma fyrir olíuskiljum. Einnig vísar Umhverfisstofnun til greinargerðar starfshóps Kópavogsbæjar þar sem segi m.a.: „Niðurstaða hópsins er að ásættanlegt sé að vera með starfsemi í Bláfjöllum og við Þríhnúkagíg hvað varðar vatnsvernd, enda verði sú starfsemi byggð á þeim mótvægisáðgerðum sem getið er um í uppfærðu

áhættumati. Þær mótvægisáðgerðir eru nauðsynlegar forsendur þess að starfsemin ógni ekki núverandi stöðu vatnsverndar höfuðborgarsvæðisins og draga þannig verulega úr líkum á að grunnvatn mengist og að vatnsbólum höfuðborgarsvæðisins stafi hættu af þeirri mengun.“

Í svörum framkvæmdaraðila sem voru uppfærð 12. febrúar 2019, er bent á að megin athugasemdir umsagnaraðila snúi að vatnsvernd. og snúi að fjórum meginflokkum: (1) rekstri svæðisins, (2) framkvæmdatíma, (3) umferð um Bláfjallaveg og Bláfjallaleið og (4) grunnvatnsskilum og grunnvatnsstraumum.

Rekstur svæðisins

Fram kemur að vegna mengunarhættu frá bílastæðum verði útfærsla þeirra unnin í samráði við heilbrigðiseftirlit og ákveðið hvaða lausn sé best hverju sinni eftir aðstæðum. Úttekt á fráveitukerfi hafi farið fram sumarið 2018 og voru gerðar athugasemdir við fituskilju og frágang siturbeðs og verði lokið við lagfæringar á þessum þáttum næsta sumar.

Framkvæmdatími

Fram kemur að farið verði eftir ábendingum umsagnaraðila og gert sérstakt áhættumat vegna framkvæmdanna og kröfur til verktaka settar í útboðsgögn, m.a. um meðferð olíuefna á svæðinu. Einnig verði, í samræmi við samþykkt um vatnsvernd á höfuðborgarsvæðinu, aflað leyfis heilbrigðiseftirlits um notkun efna í vegstæði, um tímasetningu framkvæmda, um staðsetningu vinnubúða og annarra atriða eftir því sem við á.

Umferð um Bláfjallaveg

Fram kemur í svörunum að framkvæmdaraðili og Samband sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu muni vinna, í samráði við Vegagerðina, að úrbótum á vegum og stýringu á umferð. Fyrir liggja mat á umfangi endurbóta á Bláfjallavegi og Bláfjallaleið sem byggja á umferðaröryggisúttekt, slysgreiningu, kröfum um veggögnun og greiningu á mengunarhættu vegna vatnsverndar (VSÓ Ráðgjöf 2018). Setja þurfi skilyrði um leiðbeinandi hraða á köflum þar sem kröfur um hámarkslanghalla fyrir leyfðan hraða nást ekki.

Fram kemur að Vegagerðin hafi sett fram eftirfarandi áfangaskipta og tímasetta áætlun um úrbætur á aðkomuvegi að Bláfjöllum sem miðar að því að takmarka umferð innan vatnsverndarsvæðis og auka öryggi á vegum innan svæðisins:

Árið 2019 verði syðri hluta Bláfjallavegar lokað fyrir almennri umferð frá gatnamótun Bláfjallavegar og Bláfjallaleiðar og suður undir hellinn Leiðarenda. Vegagerðin hafi óskað eftir áliti Hafnarfjarðarbæjar og Kópavogsbæjar hvað þetta varðar. Jafnframt verði fyrirhuguð lokun borin undir Lögregluna á Höfuðborgarsvæðinu. Lokunin verði framkvæmd með slám framan af. Síðar verði áhrif framkvæmdarinnar metin og þá m.a. athugað hvort loka eigi með öðrum hætti. Með þessari mótvægisáðgerð falli út akstur á 11,6 km löngum vegi með tilheyrandi hættu.

Árið 2020 verði valdir þeir vegkaflar þar sem talið sé heppilegra að setja upp vegrið en að mýkja fláa. Það séu vegkaflar með mjög bröttum fláa þar sem sérlega hættulegt væri að aka út af vegi og talsvert efni þyrfti til að uppfylla kröfur Vegagerðarinnar um vegfláa innan öryggissvæða vega. Sett verði upp víravegrið (fláavegrið) með tilheyrandi lagfæringum.

Árið 2021 verði valdir vegkaflar, í samráði við Heilbrigðiseftirlit Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis, þar sem talið sé sérlega hætt við mengunarslysum færðu ökutæki út af vegi. Efni, sem valið verði í samráði við Heilbrigðiseftirlitið, verði mótað í vegfláa þannig að flái verði ekki brattari en 1:3, helst 1:4, og farið verði að kröfum Vegagerðarinnar um sléttleika innan öryggissvæða.

Árin 2022-2025 verði sama verklag og árið 2021 viðhaft þar til ásættanlegum árangri hafi verið náð að mati Vegagerðarinnar og Heilbrigðiseftirlits Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis.

Þar með liggi fyrir áætlun Vegagerðarinnar um mótvægisáðgerðir vegna umferðar á svæðinu og með því hafa verið uppfyllt þau skilyrði sem koma fram í opinberum áætlunum og komið til móts við umsagnir.

Grunnvatnsskil og grunnvatnsstraumar

Fram kemur að umsagnaraðilar bendi á að óvissa sé um legu grunnvatnsskila við skíðasvæðið í Bláfjöllum og í greinargerð starfshóps Kópavogs segi að óvissa sé um hvort grunnvatn þar leiti til suðurs í átt að Selvogi og Hlíðarvatni eða í norðvesturátt í átt að vatnsbólum höfuðborgarsvæðisins. Því sé skíðasvæðið talið innan fjarsvæðis vatnsverndar höfuðborgarsvæðisins og skipulag og framkvæmdaáætlun unnin út frá þeim forsendum. Borholur vegna vatnsöflunar til snjóframleiðslu verði notaðar til rannsókna m.a. til að fylgjast með grunnvatnsstöðu og beri rekstraraðili skíðasvæðis ábyrgð á mælingum. Með hliðsjón af áhættumati Mannvits og niðurstöðum stýrihóps Kópavogsbæjar sé talið að framkvæmdir við skíðasvæðið séu ekki líklegar til að hafa neikvæð áhrif á grunnvatn, óháð því hvert grunnvatnsstraumar liggi.

Framkvæmdaraðili hafi óskað eftir tillögu frá Íslenskum Orkurannsóknnum (ÍSÖR) um borun vöktunarhola sem styrki grunnvatnslíkan Vatnaskila með áherslu á Bláfjallasvæðið í tengslum við áform um framkvæmdir á skíðasvæðinu. Jafnframt hafi verið óskað eftir faglegri rýni á grunnvatnslíkaninu. Auk þess hafi verið óskað eftir tillögum að rannsóknaráætlun til að styrkja grunnvatnslíkan og bregðast við áformum um fyrirhugaðar framkvæmdir á skíðasvæði í Bláfjöllum. Til skoðunar séu áætlanir um framkvæmdir, fyrri rannsóknir á svæðinu og úttektir sem fyrir liggja. Niðurstöðum frá ÍSÖR verði skilað í skýrslu fyrir vorið 2019. Með ákvörðun um að ráðast í borun vöktunarhola er komið til móts við umsagnir, þar sem óskað er eftir frekari gögnum um svæðið, annars vegar til að marka vatnaskil og hins vegar að eiga vöktunarholur að nýtast til að fylgjast með gæðum grunnvatns.

Í frekari umsögnum sem byggja á endurskoðuðum svörum framkvæmdaraðila við fyrri umsögnum og viðbótargögnum sem send voru til umsagnaraðila þann 12. febrúar 2019, kom m.a. fram:

Reykjavíkurborg telur að brugðist hafi verið við athugasemdum borgarinnar sem gerðar voru í fyrri umsögn, sem einkum vörðuðu möguleg áhrif á vatnsvernd, þörf á frekari grunnvatnsrannsóknum og nauðsynlegar mótvægisáðgerðir vegna mengunarhættu, sér í lagi vegaúrbætur. Í ljósi viðbótarupplýsinga telur Reykjavíkurborg að ekki sé þörf á að framkvæmdin fari í umhverfismat en mikilvægt sé að áætlun Vegagerðarinnar um vegaúrbætur verði að veruleika og verksamningur ÍSÖR og framkvæmdaraðila um frekari grunnvatnsrannsóknir ætti að skapa heildstæðari þekkingargrundvöll um vatnsverndarsvæðið. Mikilvægt sé að mótvægisáðgerðir gegn mengunarslysum taki mið af viðbótarupplýsingum sem muni koma fram í þeim rannsóknum.

Umhverfisstofnun telur að viðbrögð framkvæmdaraðila við umsögn stofnunarinnar séu fullnægjandi en áréttar að samkvæmt auglýsingu um fólkvanginn sé jarðrask óheimilt nema með leyfi stofnunarinnar og hverskonar mannvirkjagerð háð samþykki hennar. Varðandi vatnsvernd telur Umhverfisstofnun þörf á vöktunaráætlun fyrir Bláfjallasvæðið til að fylgja eftir mótvægisáðgerðum sem tilgreindar séu í fyrirliggjandi áhættumati vegna uppbyggingar í Bláfjöllum og við Þríhnúkagíg. Mikilvægt sé að vandað sé til verka, jarðmyndum verði hlíft eins og kostur er og skerðingu á þeim haldið í lágmarki. Með vísan til framangreinds er framkvæmdin ekki líkleg til að hafa umtalsverð umhverfisáhrif og því ekki matsskyld.

Heilbrigðiseftirlit Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis og Framkvæmdastjórn vatnsverndar Höfuðborgarsvæðisins telja í ljósi aukins samráðs, nýrra gagna og áhættumats ásamt áformum um frekari rannsóknir á svæðinu sé ekki þörf á umhverfismati. Mikilvægt sé að úrbætur á Bláfjallavegi og Bláfjallaleið séu samhliða áframhaldandi uppbyggingu og framkvæmdum í Bláfjöllum og að Bláfjallavegi verði lokað þegar í stað eins og fram komi í gögnum framkvæmdaraðila. Þá verði skoðað að lækka hámarkshraða á Bláfjallavegi í 70 km/klst. Ítrekað er að sækja þarf um starfsleyfi

fyrir hverja framkvæmd og þarf það að liggja fyrir áður en framkvæmdaleyfi verður gefið út fyrir viðkomandi framkvæmd.

Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur telur í ljósi þess að fyrir liggi verksamningur ÍSOR og framkvæmdaraðila um að fara í frekari rannsóknir á svæðinu hvað varði grunnvatnslíkan svo og áætlanir um úrbætur á Bláfjallavegi og Bláfjallaleið sé ekki þörf á að framkvæmdin fari í umhverfismat. Ítrekað sé að mikið álag sé nú þegar á svæðinu m.a. hvað varði umferð ökutækja á hættulegum vegum og með aukinni uppbyggingu á aðstöðu á skíðasvæðinu muni sú hætta aukast enn frekar, bæði á framkvæmdatíma og svo við aukinn flutning á fólki inn á svæðið. Slys eða óhöpp, gætu valdið óafturkræfum eða mjög dýrkeyptum afleiðingum fyrir samfélagið.

Hafnarfjarðarbær telur að með mikilvægi vatnsverndar í huga skuli framkvæmdin háð mati á umhverfisáhrifum. Þá bendir bærinn á að í tímasettri verkáætlun komi hvorki fram hvernig né hvenær mótvægisáðgerðir við bílastæði komi til framkvæmda og gerð er athugasemd við að snjóframleiðsla verði hafin áður en vegfláar hafi verið lagfærðir.

Heilbrigðiseftirlit Kjósarsvæðis, Minjastofnun Íslands, Veðurstofa Íslands og Vinnueftirlit ríkisins vísa til fyrri umsagna sinna og gera ekki frekari athugasemdir.

Í svörum framkvæmdaraðila við frekari umsögnum kemur fram að skilmálar Heilbrigðiseftirlits Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis, um að ekki verði samþykkt eitt heildarstarfsleyfi fyrir framkvæmdirnar heldur verði gefið út starfsleyfi fyrir sérhverja framkvæmd, séu ásættanlegir.

Varðandi athugasemd Hafnarfjarðarbæjar um tímasetta verkáætlun er tekið fram að breytingar á bílastæðum verði skoðaðar þegar nánari útfærsla á framkvæmdum verði unnin.

Ásýnd og landslag

Fram kemur að gera megi ráð fyrir að efstu möstur í nýjum stólalyftum, sem verði um 10 m á hæð, og efri endastöðvar muni bera við himinn séð frá þeim sem verði á svæðinu. Bent er á að fyrir séu möstur og endastöðvar á toppi Bláfjalla auk fjarskiptamannvirkja sem séu mjög áberandi séð frá svæðinu. Sjónræn áhrif lengra frá skíðasvæðinu séu talin óveruleg.

Umhverfisstofnun bendir á að skíðasvæði hafi verið rekið í Bláfjöllum frá því 1968 og talsverðar framkvæmdir fylgt því m.a. mótun brekkna, bygging skíðaskála o.fl. Ráðgert sé að ráðast í frekari framkvæmdir af þessu tagi á næstu árum og muni þær framkvæmdir að mestu verða á röskuðum svæðum eða í framhaldi svæða sem þegar hafi verið raskað. Stofnun telur að frekari uppbygging í Bláfjöllum muni ekki hafa umtalsverð áhrif í för með sér umfram það sem þegar sé orðið, enda verði uppbyggingin í samræmi við þær reglur sem gilda um Bláfjallafólkvang.

5 SKIPULAG OG LEYFI

Framkvæmdin er í samræmi við Aðalskipulag Kópavogs 2012-2024 og deiliskipulag Bláfjallasvæðisins sem tók gildi í nóvember 2018. Framkvæmdin samræmist einnig ákvæðum um friðlýsingu Bláfjallafólkvangs nr. 173/1985.

Skipulagsstofnun vekur athygli á að framkvæmdirnar eru háðar leyfum Kópavogsbæjar samkvæmt skipulagslögum og reglugerð um framkvæmdaleyfi. Stakir framkvæmdaþættir kunna að vera háðir byggingaleyfi Kópavogsbæjar samkvæmt lögum um mannvirki. Einnig starfsleyfi Heilbrigðiseftirlits Hafnarfjarðar og Kópavogssvæðis samkvæmt reglugerð um losun frá atvinnurekstri og mengunarvarnareftirlit. Vakin er sérstök athygli framkvæmdaraðila á því sem kemur fram í umsögn Heilbrigðiseftirlits Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis um að sækja þarf um starfsleyfi áður en framkvæmdaleyfi er veitt fyrir einstökum verkþáttum. Þá er allt jarðrask innan Bláfjallafólkvangsins óheimilt nema með leyfi Umhverfisstofnunar auk þess hvers konar mannvirkjagerð er háð samþykki stofnunarinnar.

Uppsetning og rekstur á skíðalyftum og togbrautabúnaði er háð leyfi Vinnueftirlitsins og skal uppfylla kröfur reglugerðar um togbrautir til fólksflutninga.

6 NIÐURSTAÐA

Um er að ræða framkvæmdir á árunum 2019-2024 sem felast í mótun skíðabrekka, uppsetningu skíðalyfta, gerð skíðagöngusvæðis og snjóframleiðslu á skíðasvæðinu í Bláfjöllum. Núverandi röskun á svæðinu tekur til um 53 ha og gert er ráð fyrir að við framkvæmdir til ársins 2024 verði um 15 ha svæði raskað til viðbótar.

Framkvæmdin er tilkynningarskyld til ákvörðunar um matsskyldu samkvæmt 6. gr. og lið 12.01 í 1. viðauka í lögum um mat á umhverfisáhrifum.

Eðli framkvæmdar

Við mat á því hvort tilkynningarskyld framkvæmd skuli háð umhverfismati skal einkum taka mið af eðli framkvæmdar svo sem stærð og umfangi, samlegðaráhrifum, úrgangsmýndun, mengun og slyshættu, sbr. 1. tl. 2. viðauka laga nr. 106/2000.

Um er að ræða nokkuð umfangsmiklar framkvæmdir á skíðasvæðinu í Bláfjöllum með það að markmiði að bæta aðstöðu til skíðaiðkunar á svæðinu. Framkvæmdir verða á fjarsvæði vatnsverndar og munu að hluta fara fram á óröskuðu svæði en að mestu leyti á þegar röskuðu svæði en um verður að ræða samlegðaráhrif með þeim mannvirkjum sem eru fyrir á svæðinu og þeirri röskun sem þegar hefur átt sér stað. Ekki er líklegt að frekari landmótun á skíðaleiðum og nýjar skíðalyftur muni breyta verulega ásýnd svæðisins frá því sem nú er.

Úrbætur á skíðasvæðinu munu hafa í för með sér aukna umferð um svæðið á framkvæmdatíma og aukna aðsókn gesta eftir því sem framkvæmdum miðar áfram. Umferð vélknúinna ökutækja á aðkomuvegum mun því aukast frá því sem nú er og lúta megin athugasemdir umsagnaraðila að aukinni hættu á mengun grunnvatns og hugsanlega vatnsbóla höfuðborgarsvæðisins vegna þessarar aukningar.

Í gögnum framkvæmdaraðila kemur fram að gerðar hafa verið ítarlegar rannsóknir á hættu á mengun grunnvatns og vatnsbóla vegna framkvæmda á svæðinu og aukinnar bílaumferðar á aðkomuvegum sem liggja um fjarsvæði vatnsverndar. Niðurstaða þeirra rannsókna sé sú að lítil hættu sé á mengun grunnvatns en umsagnaraðilar hafa bent á að nauðsynlegt sé að gera sérstakar ráðstafanir umfram þær sem gerðar hafa verið til að koma í veg fyrir eða draga sem mest úr hættu á mengunaróhöppum við framkvæmdir og ekki síður vegna aukinnar almennrar umferðar um vatnsverndarsvæðið. Fyrir liggur mat á umfangi endurbóta á aðkomuvegum sem byggja á umferðaröryggisúttekt, slysgreiningu, kröfum um veghönnun og greiningu á mengunarhættu vegna vatnsverndar og hefur Vegagerðin sett fram tímasetta áætlun um úrbætur á aðkomuvegum að Bláfjöllum sem miðar að því að takmarka umferð innan vatnsverndarsvæðis og auka öryggi á vegum innan svæðisins auk þess að gera samning við Íslenskar orkurannsóknir um ítarlegri rannsóknir á grunnvatni svæðisins. Fyrirhuguð vöktun muni einnig stuðla að aukinni þekkingu á grunnvatnsstraumum. Skipulagsstofnun telur mikilvægt að lögð sé áherslu á samráð við hagsmunaaðila og að tryggt verði að starfsleyfi vegna einstakra verkþátta liggja fyrir áður en leyfi til framkvæmda verði gefin út eins og Heilbrigðiseftirlit Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis hefur bent á.

Staðsetning framkvæmdar

Við mat á því hvort tilkynningarskyld framkvæmd skuli háð umhverfismati skal taka mið af staðsetningu framkvæmdar, svo sem landnotkun sem fyrir er eða er fyrirhuguð samkvæmt skipulagsáætlun, svæða sem njóta verndar í samræmi við reglugerð um varnir gegn mengun vatns

og reglugerð um neysluvatn vegna grunnvatnsmengunar og verndarsvæðum sem falla undir ákvæði náttúruverndarlaga, sbr. 2. tl. 2. viðauka laga nr. 106/2000.

Eins og áður sagði er skíðasvæðið í Bláfjöllum á fjarsvæði vatnsverndar höfuðborgarsvæðisins og innan Bláfjallafólkvangs. Leggja þarf áherslu á að við framkvæmdirnar verði staðið að verki í samræmi við þær reglur sem eru í gildi á fjarsvæði vatnsverndar og friðlýstum svæðum sem og í samræmi við ákvæði aðal- og deiliskipulags. Eins og rakið var að framan mun aðsókn að skíðasvæðinu aukast og þar með umferð ökutækja um Bláfjallaveg. Skipulagsstofnun tekur undir álit Reykjavíkurborgar, Heilbrigðiseftirlits borgarinnar, Heilbrigðiseftirlits Hafnarfjarðar- og Kópavogssvæðis og Framkvæmdastjórn vatnsverndar Höfuðborgarsvæðisins um mikilvægi vegaúrbóta til þess að draga sem mest úr hættu á óhöppum sem geta haft í för með sér mengunarhættu.

Eiginleikar hugsanlegra áhrifa framkvæmdar

Við mat á því hvort tilkynningarskyld framkvæmd skuli háð umhverfismati skal taka mið af eiginleikum hugsanlegra áhrifa framkvæmda að teknu tilliti til eðlis og staðsetningar þeirra, svo sem stærðar og fjölbreytileika áhrifa, og fjölda þess fólks sem ætla má að verði fyrir áhrifum, tímalengdar og afturkræfni áhrifa, sbr. 3. tl. 2. viðauka laga nr. 106/2000.

Umhverfisáhrif fyrirhugaðra framkvæmda á skíðasvæðinu í Bláfjöllum felast í raski á jarðmyndanir og og ásýndarbreytingum vegna landmótunar á skíðaleiðum og vegna nýrra skíðalyfta með tilheyrandi húsbyggingum og möstrum. Framkvæmdasvæðið er að hluta þegar raskað vegna landmótunar fyrir skíðaleiðir, skíðalyftur eru í hlíðum og hús á toppi Bláfjalla. Áhrif á jarðmyndanir verða varanleg en eru bundin við tiltölulega afmarkað svæði. Ásýndarbreytingar svæðisins verða helst áberandi fyrir þá sem sem sækja svæðið til skíðaiðkunar en einnig þá sem koma á svæðið utan skíðatímabilsins og því mikilvægt að allur frágangur verði sem vandaðastur og ítrekar Skipulagsstofnun að hafa þurfi í huga að um er að ræða framkvæmdir innan svæðis sem er friðlýst sem fólkvangur og er vatnsverndarsvæði.

Framkvæmdirnar munu einnig og ekki síður hafa áhrif á aðsókn að svæðinu, umferð um aðkomuvegi mun aukast og þar með aukin hættu á óhöppum með mögulegum áhrifum á grunnvatn og vatnsból höfuðborgarsvæðisins. Gerð hefur verið grein fyrir grunnvatnsrannsóknnum og hættumati vegna umferðar að og frá skíðasvæðinu og lagðar fram í ferlinu ítarlegar tillögur um úrbætur á Bláfjallavegi og aðgerðir sem gera ráð fyrir að Bláfjallaleið verði lokað til þess að draga úr hættu á mengunaróhöppum auk þess sem ráðist verður í enn frekari rannsóknir og vöktun grunnvatns. Skipulagsstofnun tekur undir með Umhverfisstofnun um nauðsyn vöktunaráætlunar fyrir Bláfjallasvæðið og að þörf sé að fylgja eftir mótvægisáðgerðum sem tilgreindar eru í fyrirbyggjandi áhættumati vegna uppbyggingarinnar í Bláfjöllum og við Þríhnjúka, m.a. að grípa þurfi til aðgerða ef þurfa þykir til að koma í veg fyrir mengun geti borist í grunnvatn, s.s. að leggja bundið slitlag á bílastæði og koma fyrir olíuskiljum.

Ákvörðunarorð

Á grundvelli fyrirbyggjandi gagna er það niðurstaða Skipulagsstofnunar að fyrirhuguð framkvæmd sé ekki líkleg til að hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif, sbr. þau viðmið sem tilgreind eru í 2. viðauka laga um mat á umhverfisáhrifum. Því skal framkvæmdin ekki háð mati á umhverfisáhrifum.

Samkvæmt 14. gr. laga um mat á umhverfisáhrifum má kæra ákvörðunina til úrskurðarnefndar umhverfis- og auðlindamála. Kærufrestur er til 31. maí 2019.

Reykjavík, 26. apríl 2019

Jakob Gunnarsson

Egill Þórarinnsson

Skjal sótt af '000000000000' dags: 25.10 2026

Reykjavík, 31.05.2019 /

Úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála
Skuggasundi 3
101 Reykjavík

Efni: Kæra vegna ákvörðunar Skipulagsstofnunar um matsskyldu framkvæmda við skíðasvæðið í Bláfjöllum

Orkuveita Reykjavíkur-vatns og fráveita sf. og Hafnarfjarðarbær (kærendur) kæra hér með ákvörðun Skipulagsstofnunar frá 26. apríl sl. um að fyrirhugaðar framkvæmdir við skíðasvæðið í Bláfjöllum skuli ekki háðar mati á umhverfisáhrifum. Gerð er krafa um að ákvörðunin verði felld úr gildi og ákveðið að framkvæmdin skuli háð mati á umhverfisáhrifum skv. lögum nr. 106/2000.

Um aðild Orkuveitu Reykjavíkur-vatns og fráveitu sf.

Orkuveita Reykjavíkur-vatns og fráveita (Vof) sf. kt. 591213-0160 fer með lögbundin verkefni Reykjavíkurborgar skv. lögum um vatnsveitur sveitarfélaga nr. 32/2004 og rekur vatnsveitu í Reykjavík en selur einnig Mosfellsbæ og Seltjarnarnesi neysluvatn í heildsölu. Þrátt fyrir það var við undirbúning hinnar kærðu ákvörðunar ekki aflað umsagnar fyrirtækisins. Er þar að mati Orkuveitu Reykjavíkur-vatns og fráveitu sf. um að ræða skýrt brot á lögum 106/2000, en þar segir í 3. gr. að umsagnaraðilar séu opinberar stofnanir og stjórnvöld sem sinna lögbundnum verkefnum er varða matsskyldar framkvæmdir eða umhverfisáhrif þeirra. Með heimild í 1. mgr. 4. gr. laga 32/2004 hefur Orkuveitu Reykjavíkur-vatns og fráveitu verið falið að annast réttindi og skyldur Reykjavíkurborgar skv. lögnum, sbr. einnig 2. gr. laga nr. 136/2013 um Orkuveitu Reykjavíkur. Orkuveita Reykjavíkur vatns- og fráveita aflar neysluvatns í Heiðmörk (Gvendarbrunnum, Jaðri, Myllulæk og Vatnsendakrikum). Aðrennslissvæði Vatnsendakrika nær frá Vatnsendakrikum í vestri, austur að Sandskeiði þar sem aðrennslissvæðið sveigir í suðurátt meðfram vatnaskilum í Vífilsfellshlíð, allt að Bláfjöllum og víðar. Því er ljóst að framkvæmdir, bæði á Bláfjallavegi og skíðasvæðinu í Bláfjöllum geta haft neikvæð áhrif á grunnvatn sem berst í vatnstökusvæðin. Fyrirtækið hefur ríkra hagsmuna að gæta fyrir hönd almennings og meirihluta landsmanna sem njóta neysluvatns af áhrifasvæði fyrirhugaðra framkvæmda. Rétt er að geta þess að í umsögn Veitna um tillögu að deiliskipulagi fyrir Bláfjöll – skíðasvæði í Kópavogi, dags. 13. júlí 2018 var sérstaklega óskað eftir formlegri aðkomu að verkefninu með því að vera umsagnaraðili að tilkynningu um matsskyldu framkvæmda þegar þar að kæmi.

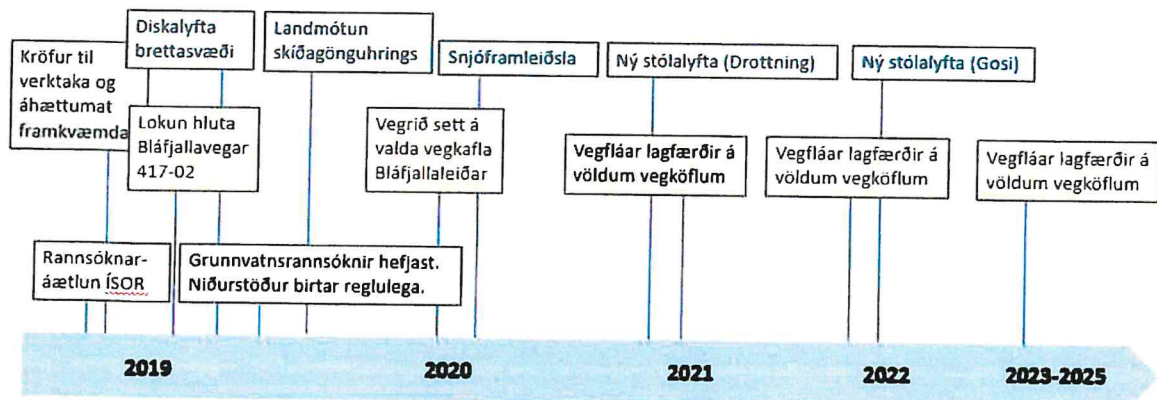
Með því að ekki var aflað umsagnar stærstu vatnsveitu höfuðborgarsvæðisins lágu mikilvæg sjónarmið hennar um vatnsvernd ekki til grundvallar hinni kærðu ákvörðun og verður að telja að þegar af þeirri ástæðu beri að fella hana úr gildi.

Rétt er að geta þess að Hafnarfjarðarbær var umsagnaraðili í hinu kæra tilviki svo þessi þáttur kærunnar á einungis við um Orkuveitu Reykjavíkur-vatns og fráveitu sf.

Um efni hinnar kærðu ákvörðunar

Kærendur telja að mestu mögulegu umhverfisáhrif fyrirhugaðra framkvæmda séu vegna aukinnar umferðar við framkvæmdir á skíðasvæðinu í Bláfjöllum og tilheyrandi hættu á óhöppum og mengun. Auk þess munu framkvæmdirnar leiða til þess að rekstrartími skíðasvæðisins lengist, og að komið verði upp aðstöðu þannig að unnt verði að taka á mót fleiri skíðaiðkendum. Af þessu leiðir að umferð og álag á Bláfjallaveginum mun aukast, en vegurinn liggur að hluta til á grannsvæði og að hluta til á fjarsvæði vatnsverndar og straumar frá svæðinu liggja að vatnsbólum í Heiðmörk. Möguleg slys eða óhöpp, t.d. vegna útafaksturs, geta haft varanlegar og óafturkræfar afleiðingar í för með sér fyrir vatnsból höfuðborgarsvæðisins. Kærendur telja að hvorki hafi verið gerð grein fyrir þessari hættu í tilkynningu um matsskyldu og svörum framkvæmdaraðila né áætlaðri aukningu bílaumferðar og mótvægisáðgerðum framkvæmda.

Samkvæmt aðgerðaráætlun Vegagerðarinnar og svörum framkvæmdaraðila, sem uppfærð voru 12. febrúar 2019 (Bláfjöll - skíðasvæði í Kópavogi. Fyrirspurn um matsskyldu. Umsagnir og athugasemdir. Viðbrögð Skíðasvæðis Höfuðborgarsvæðisins (SHB) við umsögnum. 3. desember 2018, uppfært 12. febrúar 2019), mun Vegagerðin setja vegrið á valda vegkafla Bláfjallavegar áður en framkvæmdir við skíðasvæðið hefjast, en vegfláar verða lagfærðir á völdum köflum árin 2021 og 2022 til að forðast útafakstur og er stefnt að því að úrbætur á völdum vegköflum muni halda áfram á árunum 2023 - 2025. Áformað er að hefja snjóframleiðslu og byggja nýja stólalyftu áður en þessar úrbætur hefjast, eins og sést á meðfylgjandi tímalínu. Hún sýnir glögglega að þær framkvæmdir sem að mati kæranda munu valda hvað mestri hættu á mengun vatnsbóla munu hefjast áður en grunnvatnsrannsóknir sem og mótvægisáðgerðir hefjast. Það telja kærendur með öllu óásættanlegt og krefjast þess því að ákvörðun Skipulagsstofnunar um að framkvæmdin teljist ekki matsskyld skuli felld úr gildi og ákveðið að framkvæmdin skuli háð mati á umhverfisáhrifum.

Kærendur leggja áherslu á að unnið sé að því að skera úr um legu grunnvatnsskila á svæðinu, þar sem ekki er mögulegt að draga ályktun um þau út frá fyrirliggjandi gögnum. Það er að mati kæranda ekki ásettanlegt að taka ákvörðun um frekari uppbyggingu á Bláfjallasvæðinu fyrr en traustari vísindalegur grunnur liggur fyrir. Þetta þarf að gera með borun borhola á svæðinu. Það hefur lengi legið fyrir að rannsóknir og þekkingu skortir á grunnvatnsstraumum á vatnsverndarsvæði höfuðborgarsvæðisins á Bláfjallasvæðinu. Það er afar óheppilegt þegar litið er til mikilvægis neysluvatnsauðlindarinnar. Kærendur hafa ítrekað bent á þetta í umsögnum um skipulagsáætlanir á höfuðborgarsvæðinu. Kærendur ítreka því mikilvægi þess að bæta með rannsóknum við þann þekkingargrunn sem nauðsynlegur er til

að leggja mat á og taka upplýstar ákvarðanir um framkvæmdir þannig að þær ógni ekki öryggi neysluvatns.

Kærendur benda í þessu sambandi á að í álit Skipulagsstofnunar um mat á umhverfisáhrifum Þríhnúkagígs frá 28. desember 2012 kemur fram á bls. 23: „Skipulagsstofnun tekur undir að mikilvægt sé að óvissu um mengunarhættu á vatnsverndarsvæði þurfi að lágmarka og til þess þurfi að fara fram nauðsynlegar rannsóknir [...] Frekari rannsóknir verði eðli málsins samkvæmt liður í þekkingaröflun sveitarfélaganna um vatnsverndarsvæði höfuðborgarsvæðisins.“

Um afmörkun framkvæmdarinnar.

Kærendur telja mikilvægt að meta umhverfisáhrif fyrirhugaðra framkvæmda í heild, eins og framkvæmdir eru kynntar í deiliskipulagi fyrir Bláfjöll- skíðasvæði í Kópavogi, en skipta þeim ekki upp í hluta eins og gert er í hinu kærða tilviki. Aðeins er þar fjallað um hluta þeirra framkvæmda sem gert er ráð fyrir í gildandi deiliskipulagi svæðisins. Miklu varðar að meta heildaráhrif fyrirhugaðra framkvæmda á vatnsvernd. Er í því sambandi m.a. bent á úrskurð nefndarinnar í málinu nr. 60/2015 um Kerlingarfjöll.

Niðurlag

Kærendur ítreka kröfu um að ákvörðun Skipulagsstofnunar um að fyrirhugaðar framkvæmdir við skíðasvæði í Bláfjöllum skuli ekki háðar mati á umhverfisáhrifum verði felld úr gildi og áskilja sé rétt til að leggja fram frekari gögn.

F.h. Orkuveitu Reykjavíkur-vatns og fráveitu sf.

F.h. Hafnarfjarðarbæjar

Arndís Ósk Ólafsdóttir
Forstöðumaður vatnsveitu

Hafnarfjarðarbær

Umhverfis- og skipulagsþjónusta

Sviðsstjóri

Sigurður Haraldsson

Sviðsstjóri umhverfis- og skipulagsþjónustu

Úrskurðarnefnd umhverfis- og auðlindamála
Skuggasundi 3
101 Reykjavík

Reykjavík, 09.12.2019
/es

Efni: Afturköllun kæru vegna matsskyldu Bláfjallavegar

Með erindi til úrskurðarnefndar umhverfis- og auðlindamála, dags. 31. maí 2019, kærðu Veitur ohf. ákvörðun Skipulagsstofnunar frá 26. apríl 2019 um að fyrirhugaðar framkvæmdir við skíðasvæðið í Bláfjöllum skuli ekki háðar mati á umhverfisáhrifum. Kæran byggði fyrst og fremst á því að þær framkvæmdir sem að mati kærenda myndu valda hvað mestri hættu á mengun vatnsbóla væru fyrirhugaðar áður en grunnvatnsrannsóknir sem og mótvægisáðgerðir væru fyrirhugaðar. Það töldu Veitur ohf. með öllu óásættanlegt og kröfðust þess því að ákvörðun Skipulagsstofnunar um að framkvæmdin teldist ekki matsskyld yrði felld úr gildi og ákveðið að framkvæmdin skyldi háð mati á umhverfisáhrifum

Á þeim mánuðum sem liðnir eru frá kæru hafa Veitur ohf. átt í miklum samskiptum og samráði við Vegagerðina og fleiri aðila sem standa að fyrirhuguðum framkvæmdum. Komist hefur verið að samkomulagi um ýmsar mótvægisáðgerðir sem Veitur ohf. telja nauðsynlegar til að minnka hættu á mengun vatnsbóla höfuðborgarsvæðisins. Þannig hyggst Vegagerðin ráðast í eftirfarandi framkvæmdir, sbr. tölvubréf Vegagerðarinnar til Veitna ohf. þann 2. desember sl.:

- Lækka leyfilegan hámarkshraða á Bláfjallavegi (417) og Bláfjallaleið (407) að skíðasvæði í 70 km/klst. Verður þetta gert núna í desember 2019.
- Loka Bláfjallavegi (417) frá Bláfjallaleið(407) að hellinum Leiðarenda í Hafnarfirði. Gert í samráði við sveitarfélögin Hafnarfjörð og Kópavog. Þetta verður jafnframt gert núna í desember.
- Lagfæra hliðarsvæði vegarins til að minnka líkur á bíveltum og öðrum umferðaróhöppum sem haft gætu í för með sér mengun á grunnvatni. Vegagerðin mun leitast við að verða við þeim viðbótarframkvæmdum sem Veitur hafa óskað eftir, eftir því sem fjármagn dugar til. Haft verður samráð við Veitur og heilbrigðiseftirlit höfuðborgarsvæðisins við val á efni í vegfláa. Í fyrirliggjandi drögum að samgönguáætlun 2020-2024 er gert ráð fyrir 50 m.kr. í þetta verkefni á árinu 2020. Reiknað er með að það fari langt með að duga til lagfæringa á vegsvæði en ef þörf verður á mun Vegagerðin leita leiða til að tryggja fjármagn til að ljúka framkvæmdum á sem stystum tíma. Hafa verður þann fyrirvara á að samgönguáætlun hefur ekki verið samþykkt á Alþingi.

Stjórn Sambands sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu hefur einnig samþykkt á fundi sínum þann 2. desember sl. að árið 2020 verði settur upp síriti í holu núverandi vinnsluholu skíðasvæðisins BF-03 og hafinn undirbúningur vegna borunarframkvæmda með gerð útboðsgagna og gerð akstursslóða að borstöðum. Einnig að árið 2021 verði í boraðar fjórar nýjar rannsóknarholur og settir upp síritar í þær holur og snjóframleiðsluholu í því skyni að styrkja grunnvatns- og rennislíkans á höfuðborgarsvæðinu.

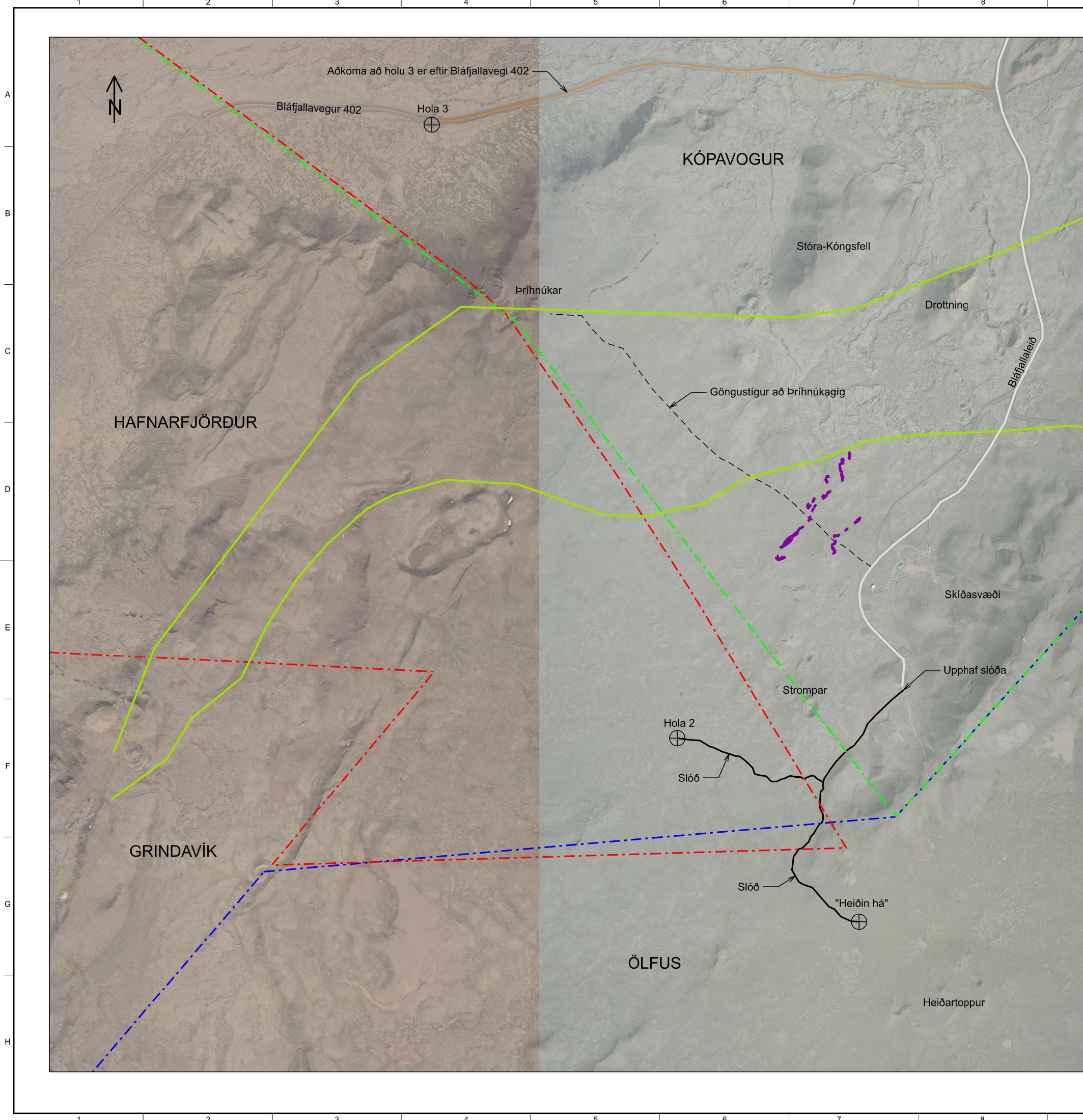

Vegna framangreindra mótvægisaðgerða telja Veitur ekki lengur vera grundvöll fyrir þeim kröfum sem gerðar eru í kærinni frá 31. maí sl. og draga kærana því hér með formlega til baka.

Virðingarfyllst,

Elín Smáradóttir
lögmaður

Skjal sótt af '00000000000' dags: 25.10 2026

SKÝRINIGAR:

Hafnarfjörður sveitarfélagsmörk (skv. Hafnarfjarðarkaupstað)

Kópavogur sveitarfélagsmörk (skv. Kópavogsbæ)

Ölfus sveitarfélagsmörk (skv. sveitarfélaginu Ölfus)

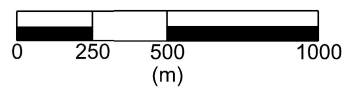
Aðkomuslóð að borstað - núverandi slóði lagfærður

Aðkomuslóð að holu 3 - tímabundin opnun á Bláfjallavegi 402

Áætluð grunnvatnsskil skv. núverandi grunnvatnsmódeli

Fyrirhuguð staðsetning rannsóknarborholu

Kortlagðir hellar í Strompahrauni

HÖNNUÐUR

MANNVIT

Úrðarhvarfi 6 203 Kópavogi Sími: 422 3000 Fax: 422 3001
www.mannvit.is mannvit@mannvit.is Kt: 430572-0169

DAGS. UNDIRSKRIFTAR

F.H. MANNVITS (NAFN OG KT.)

FRUMÚTGÁFA

MARS 2024

HEITI VERKS

RANNSÓKNARBORANIR Á
BLÁFJALLASVÆÐINU

HEITI TEIKNINGAR

STAÐSETNING BORHOLA OG
LEGA AÐKOMUSLÓÐA
YFIRLITSMYND

STÆRD

A3

VERKNÚMÉR

1.220.380

VERKHLUTI

V01

TEIKNINGANÚMÉR

001

ÚTGÁFA

3.0

Skjal sótt af '00600000000' dags: 25.10.2026